

Stéphane Le Foll miniszter parlamenti meghallgatása

A francia Nemzetgyűlés európai ügyi bizottsága [Danielle Auroi képviselő asszony](#) elnökletével október 17-én délután hallgatta meg Stéphane Le Foll mezőgazdasági minisztert, a téma a KAP jövője és a francia mezőgazdasággal kapcsolatos viszonya, arra gyakorolt várható hatása volt.

A miniszter részletes tájékoztatást adott a bizottság tagjainak a várható tárgyalási menetrendről, továbbá bevezetőjében jelezte, megállapodott a spanyol és olasz miniszterrel, hogy továbbra is következetesen kiállnak a KAP büdzséjének szinten tartása érdekében, valamint messzemenő együttműködésre törekednek mindazon uniós tagországokkal, akik a „KAP védelmezőiként” ismertek. Hozzátette, kiemelt figyelemmel kell lenni a kohéziós alapokra, mivel ha azokat csökkentenék annak érdekében, hogy a KAP büdzséje megtartható legyen, az számos közép-európai ország számára kifejezetten hátrányos lenne, amit ezek az országok nem tudnának elfogadni – érthető módon – és Franciaország onnantól nem számíthatna a támogatásukra a KAP vonatkozásában.

Kifejtette, **három olyan fő kérdés van** a tárgyalások jelenlegi fázisában, ami Franciaország számára különösen fontos, ezek között első helyen szerepel **a támogatások konvergenciája és a történeti alapon nyugvó támogatások rendszerének kivezetése**. Stéphane Le Foll hangsúlyozta, a reform föltétel-rendszerének és sebességének tekintetbe kell vennie azt, hogy a mezőgazdasági vállalkozások, gazdaságok életképességét főt kell tartani, különösen a vegyes profilú gazdaságokra (*polyculture-élevage*) kell tekintettel lenni. Franciaország nem fogja elfogadni, hogy az európai konvergencia nevében az ország kevesebb támogatáshoz jusson, a tét számára 250 millió euró évente, ami hasonló nagyságrendet jelentene a németek esetében is. Országon belül a konvergencia legalább ekkora problémát jelent, mivel a történeti alapon nyugvó támogatások kifizetési rendszerében 170-450 euró/ha közötti támogatásokról lehet beszélni régiótól és kultúrától függően, amit idővel ki kell egyenlíteni. Itt két dologról van szó, az egyik a konvergencia megvalósításának módszere, a másik pedig az egész belpolitikai vetülete, amire nagyon nagy figyelmet kell fordítani, mivel hihetetlenül érzékeny területről van szó. Számára elfogadhatatlan, ha ezen a „*polyculture-élevage*” gazdaságok érdekei sérülnek, mivel nagyon fontos szerepük van a vidéki területek életképességének biztosításában. Semmiképpen nem akarja a mezőgazdaság egyik vagy másik ágazatát minősíteni, de az állattenyésztés számára elsőbbséget élvez, mivel ennek szerepe pl. megkerülhetetlen a gabonatermesztők által előállított termények földolgozásában.

A támogatások kifizetése kapcsán a plafonösszegek meghatározása helyett szerencsésebbnek tartaná a degresszivitás elvének alkalmazását, azaz amikor az „első hektárok” egy gazdaságon belül sokkal nagyobb támogatást kapnak, mint a „sokadik” hektárok, ezzel Németország helyzete is könnyebbé válna, ahol ellentétben Franciaországgal, a jobboldal támogatja, a baloldal pedig ellenzi a kifizetési plafon bevezetését. Megjegyezte, a történeti rendszert alkalmazó és azt kivezető országok megegyeztek abban, hogy 2019-re még nem fognak egységes támogatási összeget alkalmazni, annak ellenére sem, hogy a Bizottság (most) ezt várja el tőlük.

A **zöldítés** a másik olyan kérdés, ami Franciaország számára megkerülhetetlen. A zöldítés kapcsán meggyőződése, hogy egy olyan jó elképzelésről van szó, ami Franciaország számára elfogadható aminek az első pillérben létjogosultsága van. Bevezetésének pragmatikusnak, az ökonómiai, környezetvédelmi és agronómiai aspektusokat egyaránt figyelembe vevőnek kell lennie olyan formában, hogy a kezdeti célok ne változzanak és lehetőség legyen egy jelentős

rugalmasságra is. Számára a zöldítés egyértelműen egyike azon kérdéseknek, amiket az új mezőgazdasági modellben figyelembe kell venni, a téma szerepelt a spanyol és olasz miniszterrel való találkozója során érintett kérdések között, ahogy egyeztetett ezzel kapcsolatban német partnerével is.

A harmadik kérdés a piaci folyamatok kezelése, amit komolyan veszélyeztet pl. a tejkvóták megszüntetése és a szőlő telepítési jogok eltörlése. Megítélése szerint ezekhez messzemenő óvatossággal kell közelíteni, mivel a túlzott „vehemencia” mindent tönkretelhet. Reméli, hogy ha a tej esetében sikerül áttörést elérni, akkor lehetőség lesz más termékek esetében is lépni. A tej példája jól jelzi a probléma lényegét: számos irányból lehet hallani, hogy ha megszűnnek a tejkvóták, újra szükség lesz az export-támogatásra, hogy a fölösleges mennyiséget le lehessen vezetni – szerinte sokkal inkább a termelést magát kellene továbbra is „kordában tartani”, ami lényegesen egyszerűbb és olcsóbb megoldás lenne.

Egyéb speciális kérdések

PEAD – a legelesettebbeknek juttatott uniós élelmiszer-segély kapcsán megjegyezte, ez nem költségvetési, hanem politikai kérdés, eredetileg az élelmiszer-készletekből adott fizikai támogatást jelentett, amit később alakítottak át pénzügyi támogatássá, amit mára sokan elsősorban szociális, és nem agrárpolitikai kérdésnek tekintenek. Francia olvasatban azonban olyan **élelmiszer-segélyről** van szó, ami az érintettek részére nagyon fontos eszköz a társadalomba való újra-beilleszkedéshez. Ezt az álláspontot osztja a spanyol és olasz miniszter is, prioritásként az élelmezési célt tartva szem előtt. Szeretnék elérni, hogy minél több miniszter támogassa ezt az elképzelést, újra érdemben össze lehessen kötni ezt az agrárpolitikával és fennmaradjon egy **uniós szintű** segélyprogram. Megpróbálkoznak azzal, hogy a francia és német karitatív szervezetek „összekötésével” megpróbálják a németeket befolyásolni, de leginkább a csehek tartja „meggyőzhetőnek” – de a „csata még messze van attól, hogy megnyertnek lehessen mondani”.

Meggyőződése, hogy komoly erőfeszítéseket kell tenni a **terménypiaci spekuláció visszaszorítása** érdekében, el kell kerülni azt, hogy a spekulatív szándék fölborítsa a piacokat, ami leginkább a legszegényebb országokat érinti hátrányosan. Ez volt téma 16-án Rómában FAO főigazgatója és Stéphane Le Foll által közösen elnökölt ülésen is, a résztvevők (köztük 22 miniszter) ezzel az elképzeléssel messzemenően egyetértettek és támogatják az AMIS erőfeszítéseit. Elengedhetetlen az egyes országok és régiók agrárstratégiájának összehangolása, valamint az élelmiszerek pazarlásának megszüntetése a termőföldtől az asztalig tartó folyamatokban. Érdemi erőfeszítéseket kell tenni a terménytárolás és a szállítás föltételrendszerének javítására a fejlődő országokban annak érdekében, hogy a jelenlegi, mintegy 30%-os veszteség csökkenthető legyen, hasonló erőfeszítésekre van szükség annak érdekében is, hogy a fejlett országokban az élelmiszerekkel való pazarlást vissza lehessen szorítani.

A **bio-üzemanyagok** esetében támogatja azt az uniós javaslatot, hogy a 10%-os tervezett bekeverési szintet 5%-ra csökkentsék, mivel ez érdemben segíthet az élelmezési problémák enyhítésében azáltal, hogy csökkenti a keresletet az ipari nyersanyagok használt szemestermények iránt. Franciaország volt az első tagország, aki ezen a területen lépett, és „saját hatáskörben” moratóriumot hirdetett a bekeverési szint emelése ügyében. Miután e kérdésben tárgyalt a miniszter a mezőgazdasági szakszervezeti vezetőkkel (FNSEA, Coopération rurale, MoDEF, Confédération paysanne), az a döntés született, hogy az első generációs bio-üzemanyagokra adott állami adókedvezmény 2013-ban még az eredeti szinten marad, de 2014-ben már csökken, és 2015. végén teljesen meg is szűnik. Ezzel szemben

Stéphane Le Foll támogatja a második generációs bio-üzemanyagok fejlesztését, elképzelhetőnek tartja, hogy ezekkel növelni lehet a most 7%-on befagyasztott francia bekeverési szintet, mivel az első generációs bio-üzemanyagokkal ellentétben ezek már nem jelentenek azonnali és közvetlen konkurenciát az élelmezési célú növénytermesztésnek. Hozzátette, míg az USA csak bio-üzemanyagok gyártására 127 millió tonna gabonát és elsősorban kukoricát használ föl évente, a teljes francia gabona- és kukorica-termelés 65 millió tonna – ez viszont óvatosságra is int, mivel ha az USA egyik napról a másikra megjelenne ezzel a mennyiséggel a piacon, az nagyon komoly problémákat okozna.

A GMO-k esetében jelenleg dolgozik a kormány az [ANSES](#)¹-szel közösen az álláspont kidolgozásán, ami először is arra irányul, hogy kielégítő-e a jelenlegi uniós engedélyezési procedúra, vagy mindenképpen változtatni kell azon? Amíg az ANSES nem ad választ, a francia moratórium egyértelműen fennmarad. A miniszter hozzátette, meg kell különböztetni azokat a GMO-szervezeteket, akik csupán passzív (pl. herbicid-) rezisztenciával bírnak azoktól, akik maguk is aktív közreműködői egy adott védelmi mechanizmusnak azáltal, hogy pl. inszekticid hatású molekulát termelnek – de olvasatában mindkettőt „oda lehetne tenni a polcra” a növényvédőszer mellé. Számára ezek a GMO szervezetek túlságosan is leegyszerűsítik a termelést, rajtuk keresztül a cégek azt sugallják, hogy nincs szükség a mostani termelési módok megváltoztatására. Egyáltalán nincs meggyőződve arról, hogy összességében a GMO-k alkalmazása valóban olcsóbbá tenné a termelést, azt pedig határozottan állítja, hogy ez a szemlélet nincs összhangban azzal, amit számára az „új termelési módszerek” kifejlesztésére és alkalmazására tett erőfeszítések jelentenek. Ezek ugyanis nem csak alternatívát jelentenek a GMO-k kezelte problémák megoldásához, de gazdaságosságukat tekintve legalább annyira eredményesek, a környezetvédelmi szempontok alapján pedig kétség nem férhet elsőbbségükhöz. A minisztérium ennek minél jobb elemzésére konferenciát szervez december 18-án a Társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi tanácsban (*Conseil Économique, Social et Environnemental*, CESE), valamint megnyitott egy ezzel foglalkozó, mindenki számára hozzáférhető internetes portált is, ami elérhető a <http://agriculture.gouv.fr/Produisons-autrement> címen.

A bizottság tagjainak kérdései

A bizottság tagjainak kérdéseire válaszolva Doha kapcsán elmondta, szerinte a „Dohai ciklus” ma teljes mértékben holtponton van, láthatóan a multilaterális tárgyalások helyét átvették a kétoldalú egyezkedések. Ezen mindenképpen változtatni kell a jövő érdekében, de ez alapvető szemléletbeli változások nélkül nem fog menni, teljesen új keretet kell adni a WTO-tárgyalásoknak – információi szerint ezzel Pascal Lamy is egyet tudna bizonyos föltételek mellett érteni.

A munkahelyteremtéssel összefüggő kérdéstről úgy vélekedett, ha a majdani támogatások kifizetésénél a degresszivitás elvét alkalmazzák, azaz „az első hektárok” kapják a legtöbb támogatást, az érdemi és pozitív hatással lesz a munkahelyek létesítésére is.

A szőlő telepítési jogokkal összefüggésben azt mondta, már 11 ország támogatja azok megtartását, ami leginkább elfogadhatatlan a Bizottság jelenlegi javaslatában az az, hogy az új szabályok az asztali borokra ne vonatkozzanak. Ez önmagában elegendő lenne ahhoz, hogy a teljes borpiacon fölborítsa és minden erőfeszítés a minőségi termelés és a hatékony piacszabályozás terén tett erőfeszítés hiábavaló legyen. Az „*appellation chateau*” kapcsán úgy vélte, nem tartja kizártnak, hogy idővel az USÁ-ban is használni lehessen ezt a megjelölést,

---

¹ Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail – országos élelmiszer-biztonsági, környezet-és munka-egészségügyi ügynökség

azt viszont teljesen elfogadhatatlannak tartaná, ha az EU ezt úgy hagyná jóvá, hogy viszonzásként nem kap az EU semmit az USA-tól, mivel pillanatnyilag ennek a fogalomnak a tengerentúlon semmilyen érdemi tartalma, követelmény-rendszere nincs – ellentétben Franciaországgal. Elismerte viszont azt is, hogy ebben a kérdésben Franciaország az EU-ban egyedül van, másoknak ez nem olyan fontos kérdés.

A nemzeti fehérjenövény-programra vonatkozó kérdésről, „a másként termelni” elképzelésről szólva azt mondta, teljesen át kell értékelní a jelenlegi termelési szempontokat és sokkal nagyobb szerepet kell kapnia a ma már alig alkalmazott, de régen széles körben ismert és hatékony agronómiai eljárások (vetésforgó, állandó növénytakaró, stb.) alkalmazásának. Ami gyakorlatilag nem jelent mást, mint az ökológiailag és ökonómiailag intenzív mezőgazdasági termelési gyakorlat általánossá tétele, amivel párhuzamosan törekedni kell a fehérjével való önellátás biztosítására. A fehérjenövények termesztésének fölfuttatására kiváló lehetőséget jelenthet pl. az ökológiai célú területek pillangósokkal való hasznosítása, de mindenképpen arra van szükség, hogy „másként szerveződjön” a jövőben a mezőgazdasági termelés.

Az élelmiszerek pazarlásával kapcsolatosan úgy fogalmazott, a „vidéki öregek” még azt vallották-vallják, hogy „élelmiszert nem dobunk ki”, sajnálatos, hogy a mai fiatalok számára ez már messze nem ennyire egyértelmű. E jelenség ellen csak jól fölépített oktatási-nevelési módszerekkel lehet érdemben föllépni, az egyszerű figyelem-fölhívás önmagában nem érheti el a kellő eredményt.

Az öntözéssel összefüggésben elmondta, a kérdés szerepelt a spanyol miniszterrel való megbeszélésén is. Szerinte az öntözésnek pillanatnyilag elsősorban az a célja, hogy a termést maximalizálni lehessen, semmi más. Nem vitatja az öntözés szükségességét számos esetben (*de nincs meggyőződve arról, hogy bármi áron öntözött kukoricát kell termeszteti, pillanatnyilag az öntözés kapcsán a leggyakrabban mindenki azonnal a kukorica öntözésére asszociál*), de szemléletváltásnak kell történnie ezen a téren is – az öntözésnek olyannak kell lennie, aminek elsődleges vezérlő elve a természeti erőforrások fönn tartható használata. Álláspontja szerint a klímaváltozás valós fenyegetésének árnyékában a jelenleg alkalmazott, „régí” (*ancien*) termelési módok maguk is okozói a jelenségnek, így mindenképpen érdemi változtatásra van szükség a mezőgazdasági termelési gyakorlatban, olyan agronómiai eljárásokra van szükség, amik mellett folyamatosan biztosítható a szükséges mennyiségű víz. Az öntözés kapcsán indított szakértői vizsgálatnak is az a célja, hogy a jövő mezőgazdasági termelése képes legyen maximális víztakarékosságra (felelős [Philippe Martin](#)). Mindez nem jelenti az öntözésről való lemondást, csupán a vízpazarló gyakorlat megszüntetésének igényét.

Megjegyezte, az új KAP költségvetésének tárgyalása során nem szabad figyelmen kívül hagyni a kohéziós alapon érdekelt országok igényeit – csak abban az esetben remélhető, hogy támogatni fogják az új KAP-pal kapcsolatos (francia) elképzeléseket, ha a jövőben is változatlan formában számíthatnak a kohéziós alap forrásaira. A konvergencia és a balti államok estében szerinte megértőnek kell lenni, és rugalmasan kell kezelni a kérdést, míg az egységes területalapú támogatások esetében meggyőződése, hogy azokat bizonyos kultúrákra nem szabad kiterjeszteni – elképzelhetetlennek tartja például, hogy Champagne szőlőtermelői ilyenben részesüljenek. Ezzel párhuzamosan viszont szerinte mindenképpen fönt kell tartani a bor CMO-t, mivel csak így biztosítható az ágazat gazdasági egyensúlya. Mindenképpen fönt kell tartani a kapcsolt támogatások egy részét is, aláhúzta annak szükségességét, hogy az első pilléren belül továbbra is fönnmaradjon egy kellő nagyságú pénzügyi keret ezekre, mivel segítségükkel egyes speciális ágazati problémákat lehet kezelni.

A KAP-támogatásokkal összefüggésben elmondta, noha elsőre logikusnak tűnne, hogy a gazdálkodók számának csökkenésével nőjön az egy gazdálkodóra jutó direkt támogatás, ez a kérdés jóval túlmutat az egyszerű közgazdasági elveken, mivel a társadalmi elvárások növekedésével a gazdálkodóknak egyre több feltételt kell teljesíteniük, amit valamiből finanszírozni kell. A helyzet olvasatában eleve ellentmondásos valamilyen szinten, hiszen a mezőgazdaságnak (és ezzel együtt a KAP-nak) három elvárást kell egyszerre teljesítenie:

- a gazdálkodóét, aki minél magasabb árakat akar,
- a fogyasztóét, akinek a lehető legalacsonyabb ár az érdeke,
- és az állampolgárét, aki minél élhetőbb és tisztább környezetet vár el.

Ez a három együtt azt jelenti, hogy szükség van egy olyan politikára, ami:

- a területalapú támogatásokkal részben biztosítja a gazdálkodói jövedelmet,
- a fogyasztó helyett az egyéb támogatásokkal átvállalja a gazdától azt a bevétel-részt, ami azok után a társadalmi szolgáltatások után jár „költségtérítésként”, amiket a gazdák tevékenységükkel nyújtanak, de amit nem tudnak az áraikban érvényesíteni,
- biztosítja azokat a forrásokat, amikkel fedezhetők a társadalom részéről jelentkező egyre nagyobb környezetvédelmi elvárásoknak való megfelelés – fogyasztókra szintén át nem terhelhető – költségei, ez szükséges ahhoz, hogy a zöldítés ambiciózus elképzelését is véghez lehessen vinni.

Az export-támogatásokról szólva aláhúzta, ideje mindenkinek tudomásul vennie, hogy ez a lehetőség **megszűnt**, az alig 180 millió eurós keret gyakorlatilag lényegtelen, a lehetőséget pedig már csak a baromfiágazatban lehet igénybe venni. Nincs értelme a lengyel kérésnek sem a tejpor esetében, a francia álláspont szerint nincs értelme ilyet támogatni, a gyakorlat pedig azt mutatja – példának Brazíliát hozta -, hogy az igazán versenyképes országoknak nincs szükségük export-támogatásra. Így Európát sem érheti a jövőben az a vád, hogy a versenytorzító export-támogatásokkal tönkreteszi más országok piaci lehetőségeit. Noha nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az USA alkalmaz ilyeneket, el kell fogadni, hogy a nyolcvanas évek támogatási politikáját nem lehet visszahozni, személy szerint semmi ilyet nem támogat, **de** a rövid távú tárgyalásoknál mindenképpen körültekintőnek kell lenni.

A fiatal gazdák pályakezdésével összefüggésben tájékoztatott arról, hogy januárban indítja a tárca azt a társadalmi egyeztető fórumot, aminek témája a fiatal gazdák letelepedése, szakmai pályafutásuk indítása lesz. Ebbe azonban minél szélesebb kört be akarnak vonni, különös tekintettel azokra a gazdákra, akik pályakezdésükhöz nem kívánják igénybe venni a támogatási rendszer adta lehetőségeket, de döntésükkel érthető módon befolyásolják a mezőgazdasági generációváltás folyamatát és hatással vannak a többi, támogatott projektre is. A tárca célja, hogy „újragondolja” a pályakezdés folyamatát és a mezőgazdaság jövőjéről szóló új törvény benyújtása előtt közvetlenül, 2013. szeptemberében a pályakezdésről is szülessen egy új jogszabály.

Az egyes ágazatokban (elsősorban az állattenyésztésben, valamint a zöldség- és gyümölcsstermesztésben) jelentős feszültségeket okoz, hogy az egyes tagországok eltérően értelmezik és alkalmazzák az úgynevezett uniós szolgáltatási irányelvet (Bolkenstein-direktíva), ami Franciaország esetében kimondott versenyhátrányt jelent akár Németországgal (ahol a vágóhidakon alkalmazzák ezt maximális mértékben), akár Spanyolországgal szemben (zöldség-gyümölcs szektor). Le Foll szerint olyan problémáról van szó, amit mindenképpen tárgyalni kell az elkövetkezendő időben, mivel az alkalmazása sok esetben jogi kérdéseket is fölvet, mivel vélelmezhető, hogy az érintettek túllépik a direktíva által adott kereteket. Az elkövetkezendő hetekben várható az is, hogy érdemi javaslatokkal álljon elő a tárca a termelők és földolgozók kapcsolatát rendezni hivatott fölvásárlói szerződések

hatékonyságának növelése érdekében. A helyzetet árnyalja, hogy a szövetkezetek (és a szövetkezeti földolgozók) kapcsolata más a tagokkal, mint a magáncégeké a beszállító termelői csoportokéval, de az egyértelmű cél az, hogy a hozzáadott-értéket igazságosabban meg lehessen osztani a termékpálya szereplői között, a költségekből nagyobb részt vállaljon a kereskedelem. Ez leginkább a tejágazatban jelentkezik problémaként, ahol belátható időn belül eltűnnek a kvóták. Mivel a megszűnés időbeli elodázását a nagy termelők közül senki nem támogatja, Stéphane Le Foll szerint arra kell Franciaországnak törekednie, hogy legalább valamilyen szintű piaci szabályozás legyen a kvóták megszűnése után is.

A méhészettről és Cruiser-ről szólva elmondta, a kukoricában egy ország élt a tiltás lehetőségével, ez Olaszország – személyesen kíván tájékozódni Olaszországban, és ha kell, megteszik a szükséges lépéseket. Mivel a kukoricában alkalmazott csávázószerekkel ma már széles alternatív lehetőségek vannak, így akár más, a Cruiser-nél mérgezőbb szereket is lehetne váltani, ha a méhekre káros hatást igazolni lehet.

A meghallgatás teljes terjedelmében megtekinthető a Nemzetgyűlés honlapján:
<http://www.assemblee-nationale.tv/chaines.html> (*commissions* menüpont)

Somogyi Norbert, Párizs